

De systematiek

De bekostigingssystematiek in het mbo blijft een systeem waarbij een landelijk budget (het macrobudget) verdeeld wordt op basis van aantallen studenten en diploma's: het verdeelmodel. Elke instelling ontvangt dat deel uit het macrobudget dat overeenkomt met haar aandeel in het totaal van het aantal ingeschreven studenten en het aantal afgegeven diploma's. De rijksbijdrage van een instelling wordt berekend op grond van de gegevens van het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarop de rijksbijdrage betrekking heeft (t-2 bekostigingssystematiek).

Er is een aantal belangrijke wijzigingen ten opzichte van het oude verdeelmodel ingevoerd:

1. splitsing van het macrobudget exploitatievergoeding in twee afzonderlijke budgetten; voor de entreeopleiding en de overige opleidingen;
2. afschaffing van de bekostiging van bbl-studenten zonder geldige beroepspraktijkvormingsplaats en van de deeltijd-bol en de onderwijstijd als parameter voor de bekostiging
3. de invoering van een wegingsfactor voor de verblijfsjaren van een student in het mbo, verder aangeduid als "cascade";
4. een andere inrichting van de input- en outputbekostiging;
5. een andere inrichting van de diplomabekostiging;

Simulaties

De uitvoeringsorganisatie van OCW (DUO) heeft simulaties gemaakt met de maatregelen die met de modernisering van de bekostiging worden ingevoerd. Op het overzicht (na pagina 7) is te zien wat de gevolgen van de maatregelen voor elke instelling is. Voor deze simulaties is gebruik gemaakt van de meest recente (gecontroleerde) bekostigingsgegevens van de instellingen: de ingeschreven deelnemers op 1-10-2011 en de diplomagegevens van het kalenderjaar 2011.

Om het effect te kunnen uitrekenen is eerst een simulatie gemaakt van de verdeling van de lumpsum over de instellingen met de huidige bekostigingsregels (zoals die voor invoering modernisering bekostiging gelden). Daarna is telkens per maatregel het verschil berekend t.o.v. de uitkomst berekent met de huidige bekostigingsregels. Dit verschil is uitgedrukt in een percentage en als volgt per maatregel opgenomen in het overzicht:

- de instelling gaat er 8% of meer op vooruit =	+++
- de instelling gaat er tussen de 4% en 8% op vooruit =	++
- de instelling gaat er tussen de 1% en 4% op vooruit =	+
- de instelling gaat er tussen de 1% en -1% op vooruit c.q. achteruit =	o
- de instelling gaat er tussen de -1% en -4% op achteruit =	-
- de instelling gaat er tussen de -4% en -8% op achteruit =	--
- de instelling gaat er -8% of meer op achteruit =	---

Maatregel 1: herverdeeldeffecten vanwege herpositionering entreeopleiding.

Als gevolg van de herpositionering van de niveau-1 opleidingen (entreeopleidingen) wordt het landelijk budget wordt verdeeld in een budget voor entreeopleidingen en één budget voor de basisberoepsopleidingen, vakopleidingen en de middenkaderopleidingen (ofwel de opleidingen op de niveaus 2,3 en 4). Dit onderscheid wordt gemaakt omdat de entreeopleidingen een aparte positie krijgen en een eigen verdeelmodel voor de bekostiging. Het budget voor de opleidingen op niveau 1 is verdeeld volgens de nieuwe bekostiging. Voor de entreeopleidingen wordt geen diplomabekostiging ingevoerd. Voor de entreeopleiding gaat een bekostigde verblijfsduur van twee jaar gelden en binnen die 2 jaar is er een cascade (voor het 1^e verblijfsjaar een factor van 1,2 en voor het 2^e verblijfsjaar een factor van 0,6).

Het budget voor de overige opleidingen is nog met de oude regels verdeeld.

Bij elke volgende maatregel wordt steeds een maatregel genomen die alleen betrekking heeft op de verdeling van het budget voor de opleidingen op de niveaus 2, 3 en 4. Om het effect van elke afzonderlijk maatregel in beeld te krijgen wordt telkens de oude verdeling gebruikt en alleen aangepast voor de maatregel die beschreven staat.

Maatregel 2: Nieuwe verdeling entreeopleiding en voor de verdeling van het budget overige opleidingen tellen alleen bol deelnemers en bbl-deelnemers met een praktijkovereenkomst mee.

Na invoering van het wetsvoorstel doelmatige leerwegen en modernisering bekostiging kent de WEB (in het bekostigde onderwijs) alleen nog voltijdse opleidingen, in twee leerwegen: de bol en de bbl. Studenten die voor de bbl opteren maar niet tijdig een bpv-plaats kunnen krijgen, moeten begeleid worden in de keuze voor een andere opleiding of een andere leerweg. Anders tellen zij niet mee voor de bekostiging.

Maatregel 3: nieuwe verdeling entreeopleiding en voor de verdeling van het budget overige opleidingen wordt gewerkt met de cascade.

De cascade ondersteunt de doelstelling van het wetsvoorstel opleidingen te intensiveren en de verkorten. Studenten moeten zoveel mogelijk bij aanvang in het mbo direct op het juiste niveau en in de juiste leerweg worden ingeschreven. Daarom wordt bij de inputbekostiging aan studenten een gewicht toegekend dat afneemt naar gelang het aantal verblijfsjaren van de individuele student in het mbo (de cascade).

De factoren voor verblijfsjaren zijn als volgt:

1 ^e verblijfsjaar:	1,2
2 ^e verblijfsjaar:	1
3 ^e verblijfsjaar:	1
4 ^e verblijfsjaar:	1
5 ^e verblijfsjaar:	0,5
6 ^e verblijfsjaar:	0,5
7 ^e of meer verblijfsjaar:	0

Maatregel 4: nieuwe verdeling entreeopleiding en voor de verdeling van het budget overige opleidingen wordt gerekend met een ongedeeld budget en krijgen de ingeschreven deelnemers een factor van 0,8 en de diploma's een factor van 0,2.

Het landelijk budget exploitatiekosten wordt niet meer verdeeld in een apart deel voor de maatstaf ingeschreven deelnemers (voorheen 80% van het landelijk budget) en een apart deel voor de maatstaf diploma's beroepsonderwijs (voorheen 20%). Deze percentages worden direct aan de student en het diploma gekoppeld. Dit gebeurt door bij de berekeningen van de vergoeding de ingeschreven student te vermenigvuldigen met de factor 0,8 en het diploma beroepsonderwijs met de factor 0,2.

Maatregel 5: nieuwe verdeling entreeopleiding en voor de verdeling van het budget overige opleidingen wordt gerekend met de diploma's behaald door de ingeschreven deelnemers (geen extraneus) of deelnemers die binnen twee jaar na uitschrijving het diploma hebben gehaald (uitgesteld examen)

Maatregel 6: nieuwe verdeling entreeopleiding en voor de verdeling van het budget overige opleidingen wordt gerekend met diplomawaarden waarop de eerder behaalde diploma's op in mindering zijn gebracht en gerekend met de huidige diplomawaarden: niveau 1: 1 niveau 2: 2 en voor de niveaus 3 en 4: 4.

Maatregel 7: nieuwe verdeling entreeopleiding en voor de verdeling van het budget overige opleidingen wordt gerekend met nieuwe diplomawaarden:

Niveau 2: 1
Niveau 3: 3
Niveau 4: 5

De maatregelen 5 tot en met 7 hebben te maken met de andere inrichting van de diplomabekostiging

De diplomabekostiging wordt op drie manieren aangepast.

1. Examendeelnemers worden niet meer bekostigd; alleen diploma's van ingeschreven studenten worden bekostigd. Hierop wordt een uitzondering gemaakt voor het zogenoemde uitgesteld examen. Van een uitgesteld examen is sprake als een student binnen twee kalenderjaren nadat

hij een mbo-opleiding heeft verlaten alsnog een diploma behaalt. Het maakt daarbij niet uit bij welke instelling of voor welke opleiding.

2. Op het aantal eenheden van een diploma vindt een correctie plaats voor een eerder behaald diploma in het mbo. Indien een student in het bezit is van meer dan één mbo-diploma dan wordt het aantal eenheden van het hoogst behaalde mbo-diploma in mindering gebracht.
3. De derde aanpassing behelst het gewicht dat aan een diploma wordt toegekend. In de huidige systematiek geschiedt dit door diploma's op niveau 1 eenmaal mee te tellen, diploma's op niveau 2 tweemaal en diploma's op niveau 3 en 4 viermaal.

In de nieuwe systematiek wordt aan diploma's een gewicht gegeven. Dit gewicht bestaat uit een aantal eenheden dat afhankelijk is van het niveau waarop het diploma is behaald. De eenheden voor de diploma's op de niveaus 2, 3 en 4 worden respectievelijk 1, 3 en 5 eenheden. Ook op deze eenheden worden eerder behaalde diploma's in mindering gebracht. (Indien bijvoorbeeld een student een niveau-4-diploma behaalt en al in het bezit is van een niveau-3-diploma dan telt het niveau-4-diploma nog voor 5-3 is 2 eenheden. Per student worden uiteindelijk in totaal 5 'diploma-eenheden' bekostigd).

***Maatregel 8.** Hier zijn alle maatregelen voor de niveaus 2,3 en 4 doorgerekend en de uitkomst is vergeleken met maatregel waarbij alleen de maatregelen voor niveau zijn doorrekend en nog geen enkele maatregel voor de niveaus 2,3 en 4.*

De laatste kolom laat het verschil zien tussen de huidige bekostiging en nieuwe bekostiging. Dit is het verschil tussen het huidige totale budget voor alle niveaus ten opzichte van de nieuwe verdeling van het budget voor niveau 1 (maatregel 1) en de nieuwe verdeling van het budget voor de niveaus 2,3 en 4 (maatregel 8).

Overgangsbekostiging.

In de laatste kolom van het overzicht is te zien wat op dit moment het resultaat is van de cumulatie van alle maatregelen voor elke instelling.

Te zien is dat:

- 5 instellingen gaan er meer dan 8% op vooruit
- 6 instellingen gaan er tussen de 4% en 8% op vooruit
- 14 instellingen gaan er tussen de 1% en 4% op vooruit
- 18 instellingen gaan er tussen de 1% en -1% op vooruit of achteruit
- 19 instellingen gaan er tussen de -1% en -4% op achteruit
- 3 instellingen gaan er tussen de -4% en -8% op achteruit
- 1 instelling gaat er meer dan -8% op achteruit

Het landelijk budget bedraagt ca. € 3 miljard. Van dit landelijk budget wordt ca. € 35 mln. herverdeeld, dat is ca. 1% van het totaal.

Er wordt voorzien in overgangsregels om de overgang van de oude naar de nieuwe bekostiging te versoepelen. Voor instellingen die er door de nieuwe regels op achteruit gaan, wordt die achteruitgang niet in een keer doorgevoerd, maar gefaseerd in 4 jaar. Het omgekeerde geldt voor instellingen die erop vooruitgaan.

Berekening overgangsbekostiging

Om de hoogte van de overgangsbekostiging voor elke instelling vast te stellen, wordt de bekostiging berekend volgens de oude bekostigingsregels én de nieuwe regels. Beide berekeningen zijn gebaseerd op het aantal ingeschreven studenten op 1 oktober 2013 (en inclusief de correctiefactor 2e teldatum) en op het aantal diploma's in het kalenderjaar 2013. De overgangsbekostiging bepaalt voor elke instelling één keer het verschil tussen de oude en nieuwe bekostiging. Het positieve of negatieve verschil wordt in 4 jaar, in stappen van 80%, 60%, 40% en 20%, ingehouden of bijbetaald op de nieuwe bekostiging. Op deze manier krijgen de instellingen 4 jaar de tijd om naar de nieuwe bekostiging toe te groeien.

Stel een instelling gaat er door de nieuwe bekostiging € 2,5 mln. op achteruit. Dat heeft voor de instelling het volgende financiële effect:

2015: € -0,5 mln.

2016: € -1,0 mln.

2017: € -1,5 mln.

2018: € -2,0 mln.

2019: nieuwe bekostiging zonder overgangsmaatregel.

Voor instellingen die er meer dan 4% op achteruitgaan, zal – zo nodig – een aparte regeling worden getroffen. Het betreft hier vier instellingen.